

Türi Rahvaleht

LÜHIDALT

Türi põhikooli toidusalu loomine sai alguse

Ilmselt on nii mõnigi tähelepanelik silm märganud, et Murumoori mängupargi kõrval oleval platsil käib usin töö. Kohale tulnud auto kallutab maapinnale koormatäite kaupa „käärinud“ lehti, mida Türi halduse töötajad nobedate näppudega hoolikalt laiali ajavad. Türi põhikooli toidusalu projekti üks eestvedajatest, permakultuuri kujundaja ja koolitaja Marian Nummert sõnul on käimas ettevalmistused tulevase toidusalu istutusala loomiseks. „Selle asemel, et viia lehed raha eest Väätsa prügilasse, on Türi haldus kahe aasta jooksul neid kogunud ja hoidnud, et neist saaks toidusalule sobiv kasvupinnas,“ selgitas Nummert ja lisas, et järgmise aasta kevadel, kui leheködu on ilusti alla vajunud, on hea alustada ka istutusprotsessiga. Projekti toetavad nii kohalik omavalitsus kui ka kogukond ning LEADER meetmest saadud rahastus võimaldab alustada taristu projekteerimist juba 2024. aasta sügisel, eesmärgiga lõpetada ehitustööd 2026. aastaks. Türi põhikooli toidusalu projekt on osa suuremast kaasava aia ideest ning mõeldud rohkemaks kui lihtsalt õppeaigaks - selle eesmärgiks on pakkuda võimalusi kõigile, olenemata vanusest, et avastada ja õppida, luues keskkonda, mis toetab jätkusuutlikku ja loodusega kooskõlas toimimist.

MERLE RÜÜTEL

Väärikate ülikool Järvamaal alustas oma 11. õppeaastat

Türi vallavanem Sulo Särkinen tervitas 19. septembril 184 uut ja endist tudengit, kes alustasid õppeaastat Järvamaa väarikate ülikoolis. Särkinen soovis jõudu ja edu kõigile õppuritele ning tänas kooli pikaajalist koostööpartnerit Kristina Gudinast, kes on ülikooli „klassijuhataja“ rollis. Esimese koolipäeva külalisteks olid MTÜ Elame Veel! asutaja Kadri Kuulpak, kes pidas loengu teemal „Hooldekodu kui ühiskonna peegel“, ja geriaater ning kirjanik Jaak Aru, kes käsitles küsimust „Kas aktiivne seenior on tõesti koormaks ühiskonnale?“.

JÄRGMINE
TÜRI RAHVALEHT
ILMUB 7. NOVEMBRIL

T 22.10 kell 18 Türi kultuurikeskuses

Türi valla 7. aastapäeva

kontsertaktus

„Lihtsad väärtused“

Tunnustame HÕBEDASTE ja KULDSETE AUMÄRKIDE saajaid ning Türi valla aukodanikku 2024!

Külalisesinejaks armastatud laulja Maarja

Kõik on lahkelt palutud osa saama!

Türi vald

Sündmus on tasuta.

TERVE EESTI

TÜRI UJULA

TSK
TÜRI SPORDIKLUBI LIIT

Järvamaa Spordiliit

TÜRI VALLA PERESPORDINÄDAL

14.-20. OKTOOBER 2024

1. TEE PILTI!

2. MIS RAJAL OLI?

3. KELLEGA MATKASID?

Matka koogu perega

OSALEMISEKS: LIIGU VÄHEMALT KAHEL PÄEVAL TÜRI VALLA PIIRKONNAS NING OTSI KAUNEID JA HUVIVÄÄRSEID OBJEKTE, MILLEL ON TUNNUSNUMBER PEAL.

KÕIGI OSALEJATE VAHEL LÄHEB LOOSI

SAADA TAGASISIDE AADRESSILE: TYRISPORDIKLUBI@GMAIL.COM

* 10 TÜRI UJULA PER

TOIMETAJALT

Ikka edasi, kui mitte hüpetega, siis väikeste sammudega kindlasti

Hüvasti september ja tere oktoober! Kohe, kui sügis kalendri järgi kätte jõudis, sai eelmises lehes mainitud pikendatud suvi lõpu. Kui sügis, siis sügis, mis seal ikka. Ei jõudnud seda kodus ära oodatagi, tuli minna talle Narva vastu, nimelt sügispealinna pidades sügis varem kohale jõudma.

Polnudki seal ammu käinud, aga ega suurt midagi polnud muutunud. Nagu meilgi on vahetunud linnapead ja valitsused. Samuti on piir autodele lukku pandud. Täna linnapea sõnul on sellel ka oma mõju kohalikule äritegevusele: ostukeskuste käive on langenud ja mõned söögikohad kinni läinud - piiritagust klienti enam pole. Muidu on neilgi samad mured nagu mujal: noored lahkuvad, sündivus langeb ja elanikkond vananeb. Ja kuidas kohalikele noortele eesti keelt õpetada, kui seda näiteks kellegagi rääkida pole, sest katsu see paar protsenti eestlasi suurest linnast üles leida.

Idapiirilt on nüüd paslik edasi liikuda pealinna. Seal on „targad valitsejad“ pikki päevi ja öid mõelnud ja arvutanud, liitnud ning lahutanud saades tulemuseks järgmise aasta riigieelarve kava. Tundub, et eesti rahva ennemuistsetest lugudest tuttavat tarka meest taskus pole siin abiks olnud. Ja abi pole loota ka kullaket-rajatelt, kes varandust pidevalt juurde toodaksid. Tuleb seda va puudujäävat osa ikka võtta sealt, kus võtta annab - meie kõigi käest, sest meie ju maksumaksjatena maksamegi selle riigi kinni. Ühes saba ja sarvedega.

Nii palju, kui idamaa targad on seda eelarvelooma püüdnud lahti seletada, siis laias plaanis on pilt selline, et kokku tahetakse hoida hariduse ja sotsiaalvaldkonna pealt mitte valitsemiskuludelt. Riigiaparaat paisub kohati nagu pärmi peal. Eks ole vaja ka neid, kes mõtleksid välja uusi makse, habememaks on näiteks meil veel puudu ja miks mitte ka maksude maksmise maks, kõik on võimalik kui hästi tahta.

Ja nüüd tagasi koduõuele. Alanud kuu on teatavasti koduvalla sünnipäevakuu. Ikka tuleb mul sellega seoses meelde, kui kolm omavalitsust said kokku sõna otseses mõttes pärapõrgus keset metsa ja otsustasid, et nüüd pannakse leivad ühte kappi. Ehk siis Türi, Käru ja Väätsa vallad jätkavad ühise nimetajaga Türi vald. Huvitav, kui viia tänased vallavolinikud sinnasammas lidva raba serva ja pärida, mis selle seitsme aastaga muutunud on, siis milliseid vastuseid võiksite kuulda?

Kui toona oldi üsnagi positiivsed ja vaadati helgesse tulevikku, siis viimasel paaril, aga eriti sel aastal on tulnud kõvasti püksirihma pingutada, et mitte palju taguotsaga jääda. Kolme aasta tagune komisjon, mis pidi tagama innovatsiooni võidukäigu Türi vallas, on tänaseks asendunud krokodilli- ehk siis kärpekomisjoniga. Selleks, et midagigi ära teha, nagu uus lasteade ehitada, sotsiaalmaju või koolimaju remontida, tuleb kulud piinlikult üle vaadata. Tahame ju ikkagi järjekindlalt edasi rühkida, kas või väikeste sammudega. Jõudu meile selleks ja kõigile ka kena sünnipäevakuud.

TEET REIER

NÄDALA PILT

22. septembril algas sügis. Ja nagu ikka, tähistati selle saabumist suurejooneliselt sügispealinnas Narvas. Kohal olid kõige teemapealinnade esindajad ja ka Tallinna esindaja kes ülendasid sellel päeval Narva järjekordselt sügispealinna seisusesse. Kevadpealinna esindas volikogu esimees Marge Hirtentreu. FOTO TEET REIER

TEAVE

Lõuna-Järvamaa lahtine mälumängu sari alustab taas. Iga kuu esimene reede (4.10. alates) ja nii 7 kuud järjest. Kohtumispäigaks Türi kultuurimaja ja kellaaajaks 19.00. Osalustasu võistkonna kohta 8 eurot. Küsimused koostab Alar Särgava ja mängu korraldab KSK Alem.

Türi valla aukodanikud 2024 on Leonhard Soom ja Veiko Valang

See aasta

YOOK kaerajoogitehas Türil plaanib täisvõimsuseni jõuda kolme kuni viie aastaga

Tänavu veebruaris alustas Türil tööd Eesti ja Baltimaade esimene kaerajoogitootja YOOK Production, andes uue elu ajaloolisele Türi piimatööstusele. Ettevõtte investeeris piirkonda olulise 14 miljoni euro suuruse summa ja ehitas juurde 2200 ruutmeetrit pinda, kus asub nüüd kaasaegne kaerajoogitehas.

Türi vallavanema Sulo Särkineni sõnul on tegemist äärmiselt olulise ettevõtmisega mitte ainult Türi vallale, vaid kogu Eestile. „Meil on au tervitada nii uuenduslikku ja keskkonnasäästlikku ettevõtet meie vallas. YOOK Production on toonud Türiale mitte ainult uued töökohad ja investeeringud, vaid on ka oluline samm rohelise ja jätkusuutliku tuleviku suunas,“ sõnas vallavanem. „Oleme väga uhked, et just Türi vald on saanud uueks koduks Baltimaade esimesele kaerajoogitootjale. YOOKi edu on inspireeriv eeskuju, kuidas innovatsioon ja kohalikud väärtused saavad käsikäes areneda,“ lisas ta.

Võttes kokku esimest tegevushooga, tõi YOOKi tegevjuht Katre Kõvask (pildil) esile, et joogitehase käivitamise käigus on tulnud ehitada kaks alajaama ning uus pumbajaam, investeerida väga palju tootearendusse, kvaliteeti ning rahvusvahelise sihikuga ettevõttena võtta kuulda arvamusi siit ja sealtpoolt Himaalajat.

“Täiesti uue tehase käivitamine pole kunagi ainult lust ja lillepidu, alati tuleb ka tagasilööke – saime päris korralikult pihta nii koroonakriisi-järgse tarneahelakriisiga kui ka Ukraina sõja mõjudega, mis tekitasid viivitusi seadmete kohalejõudmisel ja installatsioonil, samuti valitses inseneride-automaatikute põud,“ märkis ta.

Seitse kuud tagasi alustas YOOK tegevust kolme tootega ning nüüd on ettevõttel juba 6 toodet ehk sortimenti on kahekordistatud. „Selleks, et globaalses konkurentsivõit, peame suutma pakkuda kompetentset kvaliteeti ja peame olema ka konkurentidest alati

sammu võrra ees. Selle lühikese seitsme kuuga oleme saanud jalad tugevalt maha koduturul ja tegelenud väga aktiivselt võrgustiku loomisega kaugematel sihtturgudel. Kõige eksootilisem riik, millega hetkel räägime, on Brunei, kuid konkurents on ühtmoodi karm nii seal kui ka Viljandis või Kaunases. Tuleb olla taibukas, tuleb omada võrgustikku ja tuleb olla väga kiire,“ kirjeldas Kõvask alustava globaalse ambitsiooniga tootmisettevõtte igapäevaelu.

YOOK Productionil on globaalsed ambitsioonid ning nad valmistavad eksportima oma tooteid kaugematesse riikidesse, sealhulgas Lõuna-Koreasse, Indiasse ja Laheriikidesse. Esimene ekspordileping on sõlmitud Kuveidiga ning esimene konteiner loodetakse teele saata veel selle aasta jooksul. Rahvusvaheliste müügilepingute saavutamisel loodab ettevõtte tugevebruaris Dubais toimunud toidumessi võidetud tervisetoodete peaauphinna, mida peetakse toidutööstuse Oscariks.

„Meie tooraine on kodulähedane ja kasutame maksimaalselt mahetoorainet. Keskkonnajalajälje minimeerimine on üks meie kesketest tegevusprintsipiidest: võidab keskkond, võidavad inimesed,“ lisas ta.

Seitsme kuuga on YOOK Production tootnud üle 400 000 liitri kaerajooki ning saavutanud koha Eesti ja Baltimaade jaekettide lettidel. Ettevõtte suurimad kliendid on Selver, Rimi ja COOP, samuti Kaupmees.

Tootmise juht Katre Kõvask tõdeb, et nende eesmärk on saavutada tehase täisvõimsus järgmise 3–5 aasta jooksul, mis tähendaks 20 miljoni liitri kaerajoogi tootmist aastas.

YOOKi tehases töötab 15 inimest. Keskkonnasäästlikkus on üks ettevõtte põhiväärtusi, keskendudes kohaliku

Väätsa lasteaia pere osales maailmakoristuspäeval

20. septembri pärastlõunal kogunesid Väätsa lasteaia mudilased ja nende vanemad lasteaia hoovis, et ühiselt osaleda maailmakoristuspäeval. Väätsa lasteaia lapsed on harjunud oma kodukoha ümbrust korrastama, kuna selliseid tegevusi viiakse läbi igal aastal mitu korda. Kevaditi osaletakse kõkutamisel, sügisel maailmakoristuspäeval ning lisaks korraldatakse ka talgupäev, kus lapsed ja nende vanemad aitavad lasteaia õueala korrastada ja õunapuid hooldada.

Sellel aastal otsustati tavapärasele koristustööle lisada ka midagi uut – kaasati laste vanemad ja kodukoha prügist puhtaks tegemiseks tehti üleskutse ka kogukonnas. Maailmakoristus-talgutel löid kaasa kõigi nelja rühma lapsed koos vanematega. Eks just vanemad ongi lastele kõige suuremaks eeskujuks ja keskkonnanohiu õpetamine peakski algama kodust.

Kogukonna kiituseks võib öelda, et aasta-aastalt on kogutud prügi hulk vähenenud, mis näitab, et meie ühine töö kannab vilja. Sellel aastal koguti kokku 23,5 kg erinevaid jäätmeid.

Aitäh kõigile, kes oma panuse andsite!

KERSTI MOREL

Türi põhikooli õpetajad istutasid kooli siseõue lillesibulaid

23. septembril istutasid Türi põhikooli õpetajad kooli siseõue nartsissisibulaid, et lisada kooliümbrusele rohkem värvi ja ilu, jätkates seeläbi ka kevadpealinn Türi kaunist lilletraditsiooni.

Türi põhikooli direktor Tiina Lohur meenutas, et 2023. aasta kevadel töid lapsed taaskasutusideede konkursil välja soovi näha kooli ümber rohkem lilli ning sama soov tuli ka õpetajatelt. Lohur arutas ideed linnaaednik Ele Schiffiga, kes haaras mõttest ka kiiresti kinni ja telliski kohe koolile lillesibulad ära.

„Osad lillesibulad on väiksemad ja osad suuremad. Ka õitsema peaksid need lilled erineval ajal, tänu millele jagub meile õiteilu pikemaks ajaks,“ selgitas Lohur, ise samal ajal rõõmsalt labidaga lillesibulale auku kaevates.

„Täna kõiki, kes aitasid kaasa selle toreda algatuse elluviimisele,“ ütles Lohur ja lisas, et jääb põnevusega ootama, millal kooliõue kaunistavad esimesed värvikirevad õied.

MERLE RÜÜTEL

27. septembril käisid Harjumaa Järveküla lasteaia Järvepartide rühma 19 nelja-viieaastast last Taikse külas maaeluga tutvumas. Lapsi võõrustasid oma õuedel perekond Rannik ja perekond Rajamets. Perekond Ranniku juures võeti lapsed hommikul vastu pannkookide ja maasikamoosiga. Lapsed said teha õunamahla ja korjata kõrvitsaid. Perekond Rajametsa juures käidi tutvumas kodukanade eluga ning uurimas, kuidas töötavad päikesepaneelid. Päeva lõpetuseks peeti õues üks tore piknik. FOTO: ERAKOGU

SEPTEMBER Türi põhikoolis

SPORTLIK AASTA ALGUS TÜRI PÕHIKOOIS

Uus õppeaasta löödi käima ühise spordipäevaga, kus kõik õpilased (ja ka õpetajad) said kaasa l

Kümme küsimust vallavanemale

Oktoober on Türi valla sünnipäevakuu. Beebid kutsutakse vastuvõtule, tunnustatakse tublimaid vallakodanikke hõbedaste ja kuldsete aumärkidega ning nimetatakse aukodanik. See on samas ka täpselt õige aeg teha väike arupärimine tänasele vallavanemale Sulo Särkinenile, kes on nüüd saanud ametis olla pea poolteist aastat.

TEET REIER

Peale viimaseid kohalikke omavalitsusete valimisi, mis olid aastal 2021, oled sa juba kolmas vallavanem. Kas otsus sellele ametikohale tuli kergelt või tuli valimisliidu kaaslastel teha ikkagi suurt veenmistööd?

Tulin poliitikasse ehk kandideerisin vallavolikokku seetõttu, et soovisin rohkem kursis olla valla tegemiste, planeeringute ja arengutega ning ise kaasa aidata või protsessides sõna sekka öelda. Polnud plaanis rohkem, kui volikogu liige olla. Seejärel avanes võimalus saada vallavanemaks ja päris pikalt veendi mind, et vallavanema koht tuleb täita. Tuli amet vastu võtta. Olen pigem käd külge iseloomuga, keeruline on antud ametis seda mitte olla ja pean siiani harjuma, et kõiki protsesse ei suudagi hallata ja suunata, peab rohkem delegeerima ja usaldama töö tegijaid ning vaid väikse osa teemadega on ajaliselt võimalik algusest lõpuni kätt pulsil hoida või panustada. Tegelikult on aastate eest sinuga tehtud üks intervjuu Rahvalehte kui olid veel Türi noortekeskuse juht, see oli aga ammu, üks kümnekond aastat tagasi. Vahepeal on valminud elamuspark ja loomemaja, üht-teist kindlasti veel. Kui vaatad vahepealsele ajale, siis mis on nende aastatega koduvallas muutunud?

Julgen öelda, et inimesed on sallivamad ja uutele arengutele vastuvõtlikumad. Eks ikka mõne puu mahavõtmise või pargi ümberkujundamine tekitab vastakaid arvamusi, aga peame usaldama oma töötajaid ja spetsialiste, kes koostöös projekteerijate ja arhitektidega neid tegevusi planeerivad ning ellu viivad. Iga uus lähenemine või muutus vajab selgitusi, head kommunikatsiooni ja võimalust mõelda kastist välja. Ka tänavu valminud vallamaja esine park ja purskkaev või järgmisel aastal planeeritav põhikooli toidusalu on uudsed lähenemised, kuid nende planeerimisse ja kujundamisse on kaasatud suur koostöövõrgustik ning koostöös ja läbiarutatult ning kindlaid sihte seades head asjad sünnivadki.

Kõige rohkem on muutunud panustamine lastesse, noortesse ja peredesse. Türi vald on võtnud väga suure kursi ennetustööle, oma töötajate ja lastevanemate koolitusele. Perepesa ja loomemaja on lisaks noortekeskusele minu kaasabil sündinud ja kujunenema hakanud. Kõigil nendel asutustel on väga suur roll laste

ja noorte arengus huviringide, koolituste, noorte kaasamisega ja võimaluste loomisega neile. Perepesa kaasab lapsevanemaid juba enne laste sündi, et neid toetada tekkivatele küsimustele või hirmudele vastuseid leides, toetada lapsevanemlust erinevate tõendus põhiste koolitusprogrammide ja tugiteenustega. Olin 15 aastat noortekeskuse juht ja alati pidime otsima võimalusi ennetustööks või olime pigem silmitsi juba tagajärgedega, kus samuti polnud häid meetodeid võtta. Nüüd näen, et erinevate asutuste koostööl suudetakse sekkuda vajadusel juba varakult ning koolitada ka lapsevanemaid varakult märkama. Üks asi on investeerida n-ö betooni ja luua kaasaegne taristu või töökeskkond, kuid tähtsam on selle sisu loomine ja kvaliteedi tõstmine.

Kas ja kui palju jagub vallavanema töö kõrvalt aega oma perele?

Selles ametis peab lihtsalt endal see tunnetus olema - üks jalg piduril ja teine gaasipeadaalil. On kuid

20.-30. oktoobril toimuvad üleriigilised raamatukogupäevad „Kohtume raamatukogus“

Raamatukogupäevad on aeg, mil raamatukogudes toimub palju eriilmelisi sündmusi, alustades kontsertidega ja lõpetades huvitavate kohtumiste ning näitustega. Ka Türi valla raamatukoguhoidjad on ette valmistanud sündmusi nii lastele kui täiskasvanutele. Nii saab näiteks Türi raamatukogus vaadata ühiselt filmi ja kohtuda filmitegelaste ja -tegijatega, avastada uusi näitusi ning kohtuda kirjanikega. Valminud on ka uus Türi-teemaline raamat, mis seekord kannab pealkirja „Türi valla lood sõnas ja pildis“. Palju huvitavat toimub ka maaraamatukogudes: lugejatega tulevad kohtuma kirjanikud (Oisu raamatukokku lausa kolm), toimuvad töötoad, lastehommikud jne. Nüüd aga kõigest lähemalt.

Türi raamatukogus

Kes veel ei ole tänaseks kuulnud meie oma kogukonna liikme Karin Pihliku kuulsatest villanukkudest? Jah, tõesti, kuulnud ehk on, aga kas näinud ka? Nüüd on kõikidel see võimalus olemas, sest 8. oktoobril kell 17.30 avame Türi raamatukogus tema villanukkude kollektsioonist näituse. Näituse avamisel on juures ka üks lisandväärtus, mis saab teoks heade juhuste kokkulangemiste tõttu. Nimelt telliti Karinilt ühe filmi valmimisega seoses villanukk Henno Käost, keda meie lugejad teavad kindlasti kui lastekirjanikku ja kunstnikku. Ja sealt hakkas meie lugu hargnema... meie pakuti võimalust näha villanukumeistri Karini viimast tööd koos kohtumise villanuku tellija Eha Ennemuistiga, Henno Käost jutustava uue portreefilmi „Oliüks Henno“ valmimise eestvedajaga. Tuleb kindlasti põnev õhtupoolik.

Huvitav on ka 15. oktoobri õhtupoolik, sest siis esitleb Türi raamatukogus oma raamatut „Vaata, kuidas vili kasvab“ Jakob Hero. Jakob Hero on taani kirjanik ja illustraator, kes on Eesti ja Türi valla olnud seotud juba üle 20 aasta. Tänu sellele on ta õppinud ära suhtlustasandil eesti keele. Taanis on Jakobil ilmunud kaks sotsiaalrealistlikku romaani, novelle ning üle 190 tema illustratsioonidega raamatu. Sel suvel ilmus Eestis kirjastuses Tänapäev esmatrükinä romaani „Vaata, kuidas vili kasvab“. Esitlusel saab kuulda katkendeid vastilmunud romaanist. Lisaks räägib kirjanik, mis inspireeris teda just Eestis toimuva sündmustikuga raamatut kirjutama. Juttu tuleb ka teekonnast illustraatorist kirjanikuks ning eluolust Taanis üldisemalt. Kohtumine toimub eesti keeles ja sõbralikus dialoogis publikuga.

Suve lõpus nägi ilmavalgust Türi valla aukodaniku ja tuntud koduloolase Kaarel Aluoja koostatud kodulooline raamat „Türi valla lood sõnas ja pildis“, mille esitlus toimub 22. oktoobril kell 16 Türi raamatukogus. Pärast esitlust on kõik inimesed oodatud Türi kultuurikeskusesse kell 18 algavale Türi valla 7. aastapäevale pühendatud kontsertaktusele „Lihtsad väärtused“.

Rõõm on teada anda, et tulemas on taas reisiõhtu! 28. oktoobril kell 17 viib meie kogukonnaliige Ann Valang huvilised jälle reisile. Sel korral reisime Anni jutu ja reisifotode saatel Ameerika Ühendriikide idarannikult avastama!

Esmakordselt saab teoks Türi raamatukogus filmiõhtu. 29. oktoobri õhtul linastub raamatukogus dokumentaalfilm „Kaarel Kurismaa ajatuse piirid“. Filmiõhtul toimub kohtumine ka filmi looja Aljona Suržikova ja filmi nimitegelase Kaarel Kurismaaga. Kaarel Kurismaa karjäär algas 1960. aastatel. Ta on tuntud nii maalikunstnikuna, vitraazikunstnikuna kui ka Eesti animatsiooni kullafondi kuuluvate multifilmide lavastaja ja lavastuskunstnikuna. Kurismaa loomingulise töö põhisuunaks on alates 1970. aastatest olnud kineetiline kunst: kunstnik loob dünaamilisi skulptuure, objekte, mis interakteeruvad vaatajaga mitte ainult ruumis, vaid ka ajas, sh liikumise ja heli tasandil.

14.–15. septembril k.a toimus Mumbais 12. rahvusvaheline Cine Film festival, kus Eesti film „Kaarel Kurismaa ajatuse piirid“ pälvis parima dokumentaalfilmi sts

21. septembril toimunud Kärü kooli kokkutulek sisaldas endas päevajagu toredaid kohtumisi mõisas ehk siis vanas koolihoones, raamatukogus, kus kohtuti Mihkel Rauaga, kirikus, kõrtsis ja keskväljakul. Toimus ka pidulik aktus, direktori vastuvõtt ja pingil avamine Sirje Liivakule. Pingil istuvadki Sirje Liivak (paremal) ja kooli direktor Mari Vest. FOTOD: TEET REIER

Kärü hariduselu 260. aastapäeva tähistamine

260 aastat hariduselu Kärus - see on väga pikk ja väärikas aeg. See ei ole meile lihtsalt number, see on meie KÄRU kogukonna HARIDUSSILD oma looga pühendumusest, hoolivusest, koostööst ja usaldusest, lugu meie kogukonna tugevusest. Kärü hariduselu 260. aastapäeva sai 21. septembril Kärü kooli vilistlaste kokkutulekuga ka väärikalt tähistatud.

Kogu päev oli üles ehitatud tunniplaani võtmes ja on hea näide kogukonna koostööst. Tegevusi jagus kogu Kärü alevikku: terve päeva ulatuses oli võimalik külastada endist koolimaja ehk Kärü mõisa, seal toimusid ajalootunnid. Kirjandustunni viis läbi Kärü raamatukogu koos erikülalise Mihkel Rauaga. Kärü kirikus toimus usuõpetuse tund. Mälestusjumalateenistuse viis läbi õpetaja Jaanus Noormägi, muusikapalad kõlasid organist Hele Saarse ja vokalist Merje Parts esituses. Inimeseõpetuse tunde ilmestasid muuseumi-tuurid Kärü kärude muuseumis.

Vahetunde sai pidada Kärü kõrtsis ja keskväljakul „kärü keerates“. Ka praegune koolimaja oli paralleelselt avatud kogu sündmuste vältel. Külastada sai klassiruumi, õpilastööde näitust ja vilistlase Kadi Käeseli kunstinäitust. Õhtu kulmineerus direktori vastuvõtu, piduliku kontsert-aktuse ja tänapäevase Kärü

HARIDUSSILLA sambale, endisele õpetajale ning koolijuhile Sirje Liivakule, kes on Kärü hariduselu kujunemisse panustanud ligi pool sajandit.

Juubelikorralduse raames valmisid Kärü koolile pühendatud raamatuke „Kärü kool 260“ (koostaja Janelle Leenurm) ja dokumentaalfilm „Kärü kool 260“ (režissöör Aljona Suržikova).

Ikka ja jälle viie aasta tagant kokku tulla on juurdunud traditsioon, mis kannab ja ühendab põlvkondi ning tugevdab kuuluvustunnet. See traditsioon kinnitas end taas naelana HARIDUSSILLA talasse. Kärü kool on meie inimeste südames ja siia on hea tänutundega tagasi tulla.

Kärü kool tänab korraldusmeeskonda ja toetajaid: Meelike Noormanni, Janelle Leenurme, Eleana Palling-Camargot, Tiia Tuisku, Aljona Suržikovat, Elari Hiisi, Egle Tammjärve, Ellen Nugist ja laululapsi, Marta-Liis Saiat, Iris Maria Kassi, Helin Marii Seerat, Sigrid Felti, Ainiita Karu, Rutt Vaarmari, Riina Hunti, Liina Tõnismäed, Anders Abelit, Ralf Allikveed, Andrus Eensood, Teet Reierit, Kärü kiriku kogudust, Kärü tuletõrje seltsi, Traageldaja OÜ, Toosikannu OÜ, Kärü muuseumi ja Türi kultuurimaja.

KÄRU KOOL

Laupa kool on Mõlkky kooliliiga meister!

2023. a sügisel võtsime Laupa kooliperega kinni Eesti Mõlkky klubide liidu pakkumisest tulla meile õpetama mängu Mõlkky ja ühel ilusal septembripäeval juhtuski nii, et kogu kool õppis mängima Mõlkkyt. Lisaks saime kingituseks ja harjutamiseks 4 mängukomplekti.

Sel sügisel toimus Tallinnas Kadrioru pargis meeleolukas esimene Mõlkky kooliliiga finaalsooistlus sajakonna 3.-9. klassi õpilasega Harkust, Tallinnast ja Järvamaalt ka Imavere koolist. Lisaks

Õpilased on saanud jälle koolirutiiniga sinapeale

Kohe esimesse koolinädalasse jäid mitmed huvitavad tunnivälised tegevused. Keskkonnainvesteeringute keskuse poolt rahastatud projektid „Metsloomade olümpia“ esimesele kooliastmele ja „Türi tehisejärve vee-elustiku uurimine“ teisele kooliastmele rikastasid Retla-Kabala kooli õpilaste esimesi päevi koolis sel õppeaastal.

Esimese koolinädala lõpuks peeti Retla-Kabala kooli 10. sünnipäeva tähistamiseks maha nüüdseks juba traditsiooniline trallipäev, seekord esmakordselt Kabalas. Lustida said nii lasteaia- kui koolilapsed Oisust ja Kabalast. Kokku kaheksas tegevuspunktis sai panna end proovile osavuses, täpsuses, teadlikkuses ja loomulikult meeskonnatöö oskustes. Meeskondasid juhtisid kaptenid meie kooli kuuendatest klassidest. Koostööd said omavahel proovida lapsed, kes iga päev kokku ei puutu – igas meeskonnas oli keegi Kabalast, keegi Oisust ja ka lasteaedade lapsed. Ilm soosis meid käesolevale sügisele iseloomulikult mõnusa ja sooja päevaga – ka lõuna saime peetud ões. Kooli sünnipäevatordi valmistasid sel korral esmakordselt Kabala kooli teise kooliastme õpilased. Tort sai silmale väga ilus vaadata, kuid kauaks seda ei jätkunud, sest oli niivõrd maitsev, et juurde soovijate järjekord oli pikk – hea, et tehti varuga!

Koolis on edukalt käima lükatud juba ka huviringid, millest iga õpilane on leidnud omale sobivad. Lapsed saavad koolis peale tunde oma aega sisustada mudilaskooris, ukulele-, arvuti-, palli-, rahvantsu- ja saviringis. Retla-Kabala koolis on ka selliseid aktiivseid õpilasi, kes tegelevad kõigega.

Retla-Kabala kooli neljanda klassi sportlikumad õpilased osalesid ka Järvamaa koolide kergejõustiku neljavõistlusel. Kuigi koolide võrdluses ei tulnud just parimat tulemust, said õpilased kõik kogemuse võrra rikkamaks ja päev oli täis mõnusaid spordimotsioone. Tänu tublidele lapsevanematele, kes oma lapsed ise Türi rahvajooksule kohale ja pärast koju transportisid, osalesid Retla-Kabala koolist rahvajooksu viiekilomeetrise etapil klassiõpetajate motiveerival eestvedamisel valdav enamus meie kooli õpilasi.

Kohe rahvajooksule järgneval päeval said mõned õpilased lisaks tasemetööle (neljandikud) osaleda ka heategevuslikul Mesikäpa teatejooksul Paides. Retla-Kabala kooli olid esindamas neljanda ja kuuenda klassi meeskonnad.

Seoses sügise saabumisega toimus mõlemas õppekohas traditsiooniline näitus, mis eksponeeris sügist läbi meie õpilaste (ja ka lasteaia laste) silmade. Lisaks on tavaks saanud Kabala õppehoones lühinäidend õpetajate esituses, mille lapsed alati väga soojalt vastu võtavad, ka sel korral! Jussike, kes juba pühapäeva leidnud oli, otsis ja muidugi ka leidis selle ilusa ja lahke sügise koos kõigi sügisandidega. Kuu lõppu jäi veel mõnus koostöö Kuma Fotoga. Kogu koolipere sai kenasti jäädvustatud ja tehtud said ka kõik portree- ja mis muidugi kõige tähtsam – sõbrapildid.

Meeldiv koostöö koht oli sel kuul ka osatühingutega Kabala Agro ja Estonia Farmid. Sügisene matk korraldati kohalikesse lautadesse, kus tutvuti piima tootmisega ja loomulikult laste lemmikute – lehmade ja vasikate eluoluga meie farmides.

Nii see kiire kuukene alanud õppeaastast möödunud on. Õnneks jäi tundidevälise tegevuste kõrval õpetajatel ikka aega ka ainealase õppetegevusega õpilaste päevi huvitavamaks teha. Ja aina põnevamaks lähneb - on ju tulemas mitmeid üritusi, mida kooliaasta jooksul nii väga oodatakse! Aga nendest juba tulevates Rahvalehtedes!

Endine lasteaednik uurib Türi last

Kuhu edasi, Türi võimuliit?

Türi tänase võimuliidu (Isamaa, Reformierakond ja EKRE) tegevus seoses valla eelarve planeerimisega on tekitanud paljudes Türi valla elanikes küsimusi ja murekohti. Viimastel volikogu istungitel oleme paraku näinud mitmeid segaseid ja arusaamatuid otsuseid, mis lisavad ebakindlust juba niigi keerulisse olukorda.

Türi valla eelarve on sattunud kriitilisse seisu. Need vallaelanikud, kes on süvitsi uurinud meie rahaasju, saavad kiiresti aru, et senisel viisil enam edasi minna ei saa. Riigiasutus keskkonna-investeeringute keskus, kes on vallale varem laenu andnud, on väljendanud muret, et Türi võime laenu tagasi maksta on oluliselt vähenenud. See on tugev signaal, mis peaks panema volikogu ja võimuliidu tegema tõsisemid järeldusi ning võtma ette reaalseid samme, et olukorda parandada.

Olles volikogus opositsioonis, oleme juba pikemat aega rõhutanud, et vana rada jätkata ei saa, sest see seab ohtu valla finantsilise jätkusuutlikkuse. Oleme pakkunud välja rea ettepanekuid, kuidas valla eelarvet stabiliseerida. Oleme rääkinud volikogu liikmete töötasude kärpimisest ning soovitanud reformida Türi halduse struktuuri, mis võiks tuua täiendavat tulu valla eelarvesse. Samuti oleme soo-

STEN PERILLUS
Türi vallavolikogu liige, valimisliit Tulevikuvald Türi

vitanud enne kärpete tegemist allasutuste eelarvetes üle vaadata investeeringud, et need oleksid tõesti vajalikud ja ajakohased.

Kahjuks ei ole need opositsiooni ettepanekud võimuliidus kõlapinda leidnud. Kõige markantsem näide kehvast eelarve planeerimisest on vallamaja ees asuv üle 100 000 euro maksev purskkaev, mis valmis ajal, mil meie allasutused on sunnitud oma eelarveid kärpima, kaasav eelarve on peatatud ning mitmed hädavajalikud projektid edasi lükatud. Ma ei ole põhimõtteliselt purskkaevu vastu – ka mina toetasid selle ehitamist –, kuid küsimus on ajastuses ja prioriteetides. On raske aktsepteerida olukorda, kus meie lasteaiad ja koolid peavad tegema valusaid kärpeid, samal ajal kui vallamaja ees rajatakse

kallis sümbolobjekt. Täna võib istuda purskkaevu kõrvale ja mõelda selle üle, et just see ehitis on üks põhjus, miks on peatatud kaasav eelarve, mis on varem võimaldanud ellu viia palju vajalikke projekte. Lasteaiad ja koolid on pidanud oma eelarveid kokku tõmbama jne. Need on murettekitavad märgid, mis viitavad, et vallavalitsus ei suuda eristada hädavajalikke kulutusi iluasjadest. Veelgi iroonilisem on, et vaid mõni päev enne purskkaevu pidulikku avamist esitas vallavalitsus volikogule ettepaneku luua kärpekomisjon, mille ülesanne on leida kokkuhoiukohti.

Samal nädalal avatakse üle 100 000 euro maksev purskkaev ja luuakse kärpekomisjon – selline olukord paneb tõsiselt kulmu kergitama ning tekitab küsimuse, kas vallavalitsus mõistab oma otsuste tagajärgi.

Kui vaatame tulevikku, siis ka seal ei paista olukord helgem. Volikogus vastuvõetud arengukava ei sisalda realistlikke plaane eelarve parandamiseks. Pigem vastupidi, seal on kirjas uusi iluinvesteeringuid, mille jaoks tuleb laenukoormust veelgi suurendada. Kui jätkame sellisel kursil, liigume vältimatu finantskriisi poole.

Need otsused panevad nii

mind kui ka paljusid vallakodanikke küsima, kas vallavalitsus mõistab, kui keerulises seisus valla rahandus tegelikult on või soovitakse jätkuvalt elada tuleviku arvelt. Elamine üle oma võimete seab ohtu valla jätkusuutliku arengu ning võib tähendada, et järgmine põlvkond peab praeguste vigade eest lõivu maksma. Paraku on mitmed vead juba tehtud ja

KULTUUR

R 4.10 kell 19 Lõuna-Järvamaa mälumängu seeriavõistluse 24/25 I etapp Türi kultuurikeskuses. Info telefonil 5812 5952.

R 4.10 kell 19 Filmiõhtu Oisu rahvamajas- „Emalõvi“ EST 2024. Piletid 6/5 €.

Helena (Katariina Unt) on jõuline ja tõhus naine, kogenud kiirabiartst, kellele elu praktiliste pisiasjadega toimetulek raskusi ei valmista. Oma töö tõttu on Helena hästi kursis ka sellega, mis toimub suletud uste taga ja ööpimeduse varjus. Aga see, et ta on emana oma tütre Stefi (Teele Piibemann) juba ammu emotsionaalselt hüljanud, jääb märkamatuks... Osades Katariina Unt, Teele Piibemann, Ivo Uukkivi, Margo Teder jt.

P 6.10 kell 14 Lauluklubi 13. hooaja esimene kokkusaamine Türi kultuurikeskuse kooriklassis. Teemaks on Raimond Valgre laulud. Kõik lauluhuvilised on teretulnud, vanus ja noodist lugemise oskus ei ole olulised. Lauluklubi eestvedajateks on Helle Maalman ja Astrit Fedoričs.

E 7.10 kell 19 Filmiõhtu Türi kultuurikeskuses- „Emalõvi“ EST 2024. Piletid 6/5 €.

T 8.10 kell 18 Türi valla haridustöötajate tänuõhtu Türi kultuurikeskuses (kutsetega).

K 9.10 kell 19 TantsuMENÜÜ tantsuetendus „Rhythmus“ Türi kultuurikeskuses.

„Rhythmus“ on stepptantsu- ja rütmikalavastus, mis näitab stepp-tantsu eriilmeid. Tuues lavale viiteid legendaarsete steppitantsijate saja aasta tagustest etteastetest, kuid otsides ka uut, näeme steppi liikuva ja hoogsa tantsuna, aga kuuleme ka muusikastiilina.

Vaatleme seda kõike läbi kahe tegelase, kellest ühel on ärevushäire ning teisel aktiivsus- ja tähelepanuhäire (ATH). Kuidas õnnestub neil muusika ja tantsu abil oma häireid vaos hoida ja üksteist raskustest üle aidata?

Lavastaja-koreograaf: Allar Valge, koreograaf: Veronika Smolina Tantsijad: Allar Valge, Matthew James Jordan / Veronika Smolina Piletid hinnaga 5 € müügil Piletilevis ja Türi kultuurikeskuses.

N 10.10 kell 19 Jazzliit 20 ja Türi Kultuurikeskus LIVE | Pavlovic/Kass/ Tamm (EST/SRB).

Serbia juurtega Norras tegutsev virtuoosne akordionist Jovan Pavlovic moodustab kaheks kontserdiks trio koos mitmekülgse laulja Anett Tamme ja hinnatud kontrabassisti Peedu Kassiga. Kolmik nopib iga lüli loominguradadelt palu, mida erilise koosseisu jaoks uude kuude sätitakse, et pakkuda žanriteülest ja ainulaadset muusikalist elamust. Piletid Piletilevis ja Türi kultuurikeskuses eelmüügist 10 €, samal päeval 12 €.

14-20.10 EESTIMAA RAHVAMAJADE NÄDALA „MEIE INIMESED“ TÄHISTAMINE!

E 14.10 kell 18 Türi vallavanema vastuvõtt valda sündinud beebidele ja nende vanematele Türi kultuurikeskuses. Sündmus on kutsetega.

T 15.10 kell 14 Türi valla sünnipäeva tähistamine Kärü rahvamajas. Kärü piirkonna eakate sünnipäevalaste õnnitlemine. Kohvilaud. Tantsuks ja kaaslaulmiseks mängib ansambel Silver.

T 15.10 kell 18 Filmiõhtu Kabala rahvamajas- „Emalõvi“ EST 2024. Piletid 6/5 €.

K 16.10 kell 13.30 Filmipärastlõuna Kärü Südamekodus- „Emalõvi“ EST 2024. Piletid 6/5 €.

K 16.10 kell 19 Filmiõhtu Kädva Küla seltsimajas- „Emalõvi“ EST 2024. Piletid 6/5 €.

K 16.10 kell 16.30-17.30 OISU OTT- Otse Tootjalt Tarbij

VANA JA UUS

Kärü 6-klassiline algkool paiknes alates 1923. aastast endises Kärü mõisa härrastemajas. Trepil on istet võtnud ilmselt tolaaegsed kooliõpetajad. Mõisahoonet sai tugevalt kahjustada 1905. aasta revolutsiooni sündmuste ajal, taastati hiljem esialgsel kujul, kuid tunduvalt vähemate detailidega. Fotol näha olevad torn ja veranda likvideeriti 1930. aastatel. FOTO RENE VIJATI KOGUST

Laupäeval, 21. septembril toimus Kärü põhikooli vilistlaste kokkutulek, millega tähistati ühtlasi ka kooli 260. aastapäeva. Sel päeval olid avatud ka hetkel erakätes oleva endise Kärü mõisahäärberi uksed. Soovijatel oli võimalik tutvust teha vana koolimaja mahajäetud klassiruumidega. Kool lõpetas selles mõisahoonet tegutsemise 2001. aastal. Paljud lõpetajad kasutasid ka võimalust mõisatrepil seda pidulikku päeva fotograafil jäädvustada lasta. FOTO RENE VIJATI

TÜRI-ALLIKU KÜTTEKONTOR

MÜÜA LÕHUTUD LEPAPUID

MÜÜGIL 25-60cm

KASEBRIKETT

Tel. 51 66 305

ANNELI

ÕMBLUSTEENUSTE OÜ

- Õmblen, parandan, kohendan.
- Siidikleidist - tööriieteni.
- Kodutekstiili õmblus.

Viljandi tn 9 hoovis
Broneeri aeg: tel. 5855 3231

6.oktoobril 11-13.30

Türi Kultuurikeskuses

Laste väliriiete ostuga kingitus kauba peale!

Hooajariided:
Välis- ja vabaaja
sportlik riietus.
Hinnad taskukohased

Soodne laomüük -
Uued riided Soomest
naistele, meestele, lastele

LAOMÜÜK -
riided
Soomest -
Türi, Aravete -
Järvamaa ja
Lehtse RM +
Tamsalu KK

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

30. oktoober alates 10.00

TÜRI

NOORTEKESKUSES

Etteregistreerimine (kell 9-16)
telefonil 5323 2454

- *kuivasilmatest
- *silmarõhu mõõtmine
- *optilised päikesepriidid

Silmade kontroll 20€, prilliostjale TASUTA!

TULE KORVPALLI MÄNGIMA!

Mees või naine!
Vanus pole oluline.
Igal kolmapäev kell 19
on Türi spordihoones või-
malus korvpalli mängida.
Täpsem info:
507 7070 Raivo

MÄLESTAME ARMAST KLASSIJUHATAJAT

I L M E R I I S I

Türi I keskkooli 1962. a
lõpetanud 36. lennu
11.c klass

MÜÜME JA HINDAME SINU KODU!

Kõik teenused ühest kohast!
Kinnisvara müük, üür,
konsultatsioon, hindamine
ja seadustamine!

Võta ühendust!
Lea Kerma
512 4236
lea.kerma@arcovara.ee

Rati OÜ

ENERGIALAHENDUSED

Igal aastal sureb Eestis ~700 inimest
kellegi juuresolekul äkksurma!
Kas Sina tead mida teha, kui keegi on kaotanud teadvuse
ja ei hinga normaalselt?
Kuidas tegutseda, et päästa elu?

KOOLITUSED TOIMUVAD 18. oktoobril

Türi kultuurikeskuse suures saalis 9 -12 ja 12 - 14.30
Väätsa rahvamaajas 15 -17

Loovuta 5 minutit ja õpi päästma elu!

HELISTAGE KOHE 112

VAJUTAGE TUGEVASTI JA
KIIRESTI RINDKERE KESKELE

TERVISEAMET

KOLMESTAR

metsa- ja põllumaa ost
kasvava metsa ost-müük
metsamaterjali transport
metsa ülestöötamine
võsaraie ja kokkuvedu
kallurveod, kopateenus
metsatehnika treilerveod
saematerjali müük
küttepuude müük

Mäekalda tn 2, Türi linn, Türi vald, 72213 Järva maakond
kolmestar@kolmestar.ee • Tel 503 5585 • www.kolmestar.ee

ÜÜRILE ANDA TÜRIL NÜÜDISAEGNE KÕETAV LAOPIND

Alates 130 m² kuni 1500 m² koos laoriulite, elektritõstukite, kaamerate, signalisatsiooniga jm vajalikuga. Mugav ligipääs veokitele. Pakume kaupade hoiustamise laoteenust. Koos laopinnaga võimalus üürida ka kontoripinda.

OÜ Kolmestar • Tel 501 5328

KABALA LÕIKUSPIDU

18. OKTOOBER KL 20 RAHVAMAJAS

LAVAL
NORMAALNE ÜHEMEHE BÄND

PILET 10.-

BRONEERI LAUD JA KATA SEE
ISE OMALE MEELEPARASEDA!

INFO TEL: 5300 3987

- 6.10 - Veiseliha valmistamine. Silja ja Arvi Pitelkov
- 20.10 - Beseerull. Airi Andresoo
- 3.11 - Tänavatoit. Kõõmen
- 23.11 - Koolitus meestepäevaks. SIP
- 1.12 - Advendised muffinid. Airi Andresoo
- 8.12 - Valmista ise maitsev jõulukink. Eveli Volmre
- 15.12 - Piparkoogimaja. Katrin Ivanov
- 12.01 - Mezzelaud. Kõõmen
- 26.01 - Juuretisega leib. Airi Andresoo
- 09.02 - Vastlakuklid. Eveli Volmre
- 23.02 - Makroonid. Sigrit Mäeots
- 09.03 - Sushi ja vein naistepäevaks. Veigo Kaaret
- 23.03 - Sefiir. Airi Andresoo
- 06.0